

РЕШЕНИЕ

№ 352

гр. София, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четиринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Михаил Малчев Въззивно гражданско дело № 20231000503343 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение №4908/25.09.2023 г. по гр. д. №7918/2021 г. по описа на Софийски градски съд е осъдено ЗД „БУЛ ИНС“ АД, с ЕИК 831830482, да заплати на П. Н. К., ЕГН *****, на основание чл. 432, ал. 1 КЗ, сумата от 17 000 лв. - обезщетение за неимуществени вреди, изразили се в болки и страдания от следните телесни повреди: контузия на дясната половина на гръдния кош; контузия и навяхване на шийния отдел на гръбначния стълб; увреждане на междупрешленовите дискове в шийния отдел с радикулопатия, настъпили при пътно-транспортно произшествие на 30.08.2017 г., причинено по вина на водача Ю. В. С., при управление на „Фолксваген Пасат“ с рег. № *****, по време на действието на застрахователен договор за застраховка „Гражданска отговорност“, ведно със законната лихва, считано от 17.07.2018 г. до окончателното изплащане, като е отхвърлен иска в останалата част, до пълния предявен размер от 26 000 лв.

Посоченото решение е обжалвано от ответника ЗД „БУЛ ИНС“ АД, действащ чрез процесуалния си представител, в неизгодната за него уважителна част – за присъдения размер на обезщетение за неимуществени вреди за сумата над 10 000 лева до присъдения размер от 17 000 лева. Във въззивната жалба се излагат съображения, че решението в обжалваната част е неправилно, незаконосъобразно, необосновано, постановено в несъответствие със събраните доказателства. Твърди се, първоинстанционният съд е присъдил прекомерен размер на обезщетение, като в тази насока не се е съобразил с настъпилите в резултат на процесното ПТП телесни увреждания,

претърпените психически травми и принципа за справедливост по смисъла на чл. 52 ЗЗД. Моли се решението да бъде отменено в обжалваната част, като предявеният иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди да бъде уважен до сумата от 10 000 лева и отхвърлен над този размер. Прави се искане да се присъдят направените пред двете инстанции съдебни разноски.

В установения от закона срок, въззиваемият и ищец в първоинстанционното производство - П. Н. К., действащ чрез процесуалния си представител, е депозирал отговор на въззивната жалба. В него се излагат съображения за неоснователност на въззивната жалба. Моли се решението да бъде потвърдено в обжалваната част, като му бъдат присъдени сторените пред въззивната инстанция разноски.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от активно легитимирана страна в процеса против валидно и допустимо съдебно решение, подлежащо на въззивно обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, след преценка на изложените от страните твърдения, доводи и възражения и на доказателствата по делото, съобразно разпоредбата на чл. 235 ГПК, приема следното:

Производството пред Софийски градски съд е образувано по предявен осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД срещу ЗД „БУЛ ИНС“ АД.

Правната норма, регламентирана в чл. 432, ал. 1 КЗ, урежда и гарантира правната възможност на увреденото лице да предяви пряк иск за обезщетяване на претърпените вреди срещу застрахователя, с когото делинквентът или отговорно за неговото противоправно деяние лице е сключил договор за застраховка "Гражданска отговорност", обезпечаваща неговата деликтна отговорност. Фактическият състав, от който възниква имуществената отговорност на застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение на увреденото лице, обхваща следните две групи материални предпоставки (юридически факти): 1) застрахованият виновно да е увредил ищеца, като му е причинил имуществени или неимуществени вреди, които от своя страна да са в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на застрахования и 2) наличие на застрахователно правоотношение, произтичащо от договор за застраховка "Гражданска отговорност" между делинквента и ответника – застраховател.

В първоинстанционното производство е прието за безспорно установено, че към датата на ПТП е налице валидно застрахователно правоотношение по отношение на ответника ЗД „БУЛ ИНС“ АД, и л. а. "Фолксваген Пасат" с рег. № *****.

Тъй като обжалваното решение е влязло в законна сила в частта, в която

е уважен искът за заплащане на застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди при настъпване на процесното застрахователно събитие на 30.08.2017 г. – до сумата от 10 000 лв. (в частта, в която първоинстанционното решение не е обжалвано), основанието (правопораждащите спорните материални права юридически факти) на предявения осъдителен иск е установено със сила на пресъдено нещо. Спорът в настоящото въззивно производство се съсредоточава върху това, дали първоинстанционният съд правилно е приложил критериите за справедливост, уредени в разпоредбата на чл. 52 ЗЗД, при определяне размера на заместващото обезщетение, както и дали е налице съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, респективно каква е неговата степен, ако е налице такова.

От приетата от първоинстанционния съд, като компетентно изготвена и неоспорена от страните, автотехническа експертиза и влязлото в сила наказателно постановление № 17- 4332-019907/06.10.2017 г. на СДВР - Пътна полиция, се установява, че на 30.08.2017 г., около 08:30 часа, лек автомобил „Фолксваген Пасат“, с рег. № ***** се е движил по ул. „Скопие“ с посока от ул. „Габрово“ към бул. „Княгиня Мария Луиза“ и на кръстовището с ул. „Подполковник Калитин“ водачът е преминал на червен сигнал на светофарната уредба. Реализирал е ПТП с извършващия маневра „завой наляво“ на зелен сигнал на светофарната уредба лек автомобил „Фолксваген Голф“ с рег. № ***** . Според вещото лице, катастрофата е предизвикана от поведението на водача на лек автомобил „Фолксваген Пасат“ с рег. № ***** , който е преминал през кръстовището на червен сигнал на светофарната уредба. Автомобилът, управляван от ищцата, е бил фабрично оборудван с два триточкови инерционни колани на предните седалки и три триточкови предпазни колани на задните седалки, както и с четири въздушни възглавници.

Съгласно заключението на съдебно-медицинска експертиза, изготвена от вещото лице - неврохирург М., при катастрофата ищцата е получила следните телесни повреди: контузия на дясната половина на гръдния кош (контузио торацис декстри); контузия и навяхване на шийния отдел на гръбначния стълб (контузио регио цервикалис. дисторзио коли); увреждане на междупрешленовите дискове в шийния отдел с радикулопатия (дископатия ет радикулопатия цервикалис травматика). Контузията на дясната гръдна половина е протекла без увреждане на вътрегръдни органи. Тази контузия е причинила болки и страдания на ищцата за срок до 14 дни. Контузията и навяхването на гръбначния стълб - шиен отдел, със засягане на нервни коренчета е предизвикала болки и страдания за срок до 30-40 дни. Описаните травматични увреждания са настъпили в резултат на катастрофата. Гръдната травма е причинена най-вероятно от въздействието на предпазния колан. Шийната гръбначна травма е получена по механизма на т.нар. „камшичен удар“. След инцидента на ищцата е била оказана спешна медицинска помощ на място от екип на ЦСМП. По-късно същия ден, поради усилващи се болки във врата и дясното рамо, тя е потърсила медицинска помощ в Спешно отделение на УМБАЛСМ „Пирогов“. Извършени са били прегледи от неврохирург, хирург и травматолог. Проведени са били рентгенови изследвания на шийни прешлени, дясно рамо, бял дроб, сърце и корем. Не са

били установени травматични изменения. На следващия ден ищцата е била прегледана от невролог. Описани са били оплаквания от болка в шията и гърба, с излъчване към дясно рамо и ръка, изтръпване на ръката, главозамайване. Обективно е било установено: „Лека ригидност в шийната мускулатура. Нарушена чувствителност (хипестезия) по С4 и С5 дерматоми вдясно“. Направена е била рентгенова снимка на шийните прешлени с описание: „Рентгенологически има данни за спондилоза на шийния сегмент на гръбначния стълб“. Назначено е било лечение с „Диклопрам“, „Келтикан“, носене на ортопедична яка. Поставена е била диагноза: „Увреждане на междупрешленовите дискове в шийния отдел с радикулопатия“. Цялостният период на възстановяване на ищцата от получените телесни повреди е продължил до 45 дни. В този срок пострадалата е изпитвала болки и страдания, по-интензивни в първите 15-20 дни и умерени през останалото време. Според вещото лице, към датата на изготвяне на експертизата ищцата се намира в добро общо състояние, с нормален неврологичен статус, няма данни за невъзстановени увреди. Перспективата за в бъдеще е благоприятна. Допълнителни усложнения не се очакват. Експертът разяснява, че оплакванията на ищцата от периодични „наболявания“ във врата и раменете не могат да бъдат свързани по категоричен начин с катастрофата. Тези оплаквания не ограничават професионалната и социална активност на ищцата. Според вещото лице, няма данни К. да е била с поставен предпазен колан към датата на произшествието - не са установени т.нар. „коланни травми“. От друга страна, ищцата е получила травматични увреждания единствено в областта на гръдния кош вдясно (сравнително лежестепенна) и в областта на шийния отдел на гръбначния стълб. Липсват наранявания и травми в други области на тялото - горни и долни крайници, таз, поясен и гръден отдел на гръбначен стълб, корем, глава. Това обстоятелство може да се обясни с предпазно действие на обезопасителен колан по време на инцидента. В конкретния случай предпазният колан не би могъл да предотврати или ограничи получените от ищцата травми. Процесните телесни повреди не могат да бъдат причинени при активиране на въздушната възглавница на автомобила.

От приетата от първоинстанционния съд, като компетентно изготвена и неоспорена от страните, психиатрична експертиза се установява, че катастрофата е предизвикала у ищцата емоционална лабилност, тревожност и интензивно страхово напрежение, които са нарушили психичното ѝ функциониране за период от около три месеца. Описаната невротична симптоматика може да се приеме като „Адаптационна реакция/Реакция на дезадаптация/“ - Р43.2 по МКБ 10, в границите на „Адаптационно разстройство“. Това заболяване възниква в периода на адаптация към значими жизнени събития и стресогенни преживявания, има функционален характер и различна продължителност, но завършва предимно с оздравяване. Процесното пътно-транспортно произшествие е причинило на ищцата неприятни емоционални преживявания, които към момента са компенсирани. Налице са анамнезни данни за страхово напрежение в определени ситуации - напр. когато управлява лек автомобил и останалите превозни средства пред и зад нея не спазват необходимата дистанция. Не се установяват анамнезни или клинични данни за последвали усложнения в психичното състояние на

ищцата. Няма информация за психопатологична симптоматика след инцидента, налагаща психиатрична консултация, пострадалата не е приемала медикаменти. Възстановено е обичайното ѝ психично функциониране.

При обсъждане на авто-техническата експертиза, съдебно-медицинска експертиза, изготвена от вещото лице М. и психиатричната експертиза, настоящият съдебен състав възприема изцяло направените доказателствени (фактически) изводи, тъй като те са изготвени след преценка на всички събрани по делото доказателства, като са отговорили подробно на всички поставени релевантни въпроси. Ето защо въззивният съд кредитира също обсъдените експертизи.

От свидетелските показания на разпитания в първоинстанционното производство свидетел В. Г. И., която е семеен приятел на пострадалата и нейния съпруг, се установява, че след инцидента тя споделила, че при удара по време на катастрофата се изплашила. Пострадалата казала на свидетеля, че изпитва болка във врата, гърба и гърдите. На място пристигнал екип на Спешна помощ, който я прегледал, а след това я транспортирал до „Пирогов“. Впоследствие при разговори пострадалата споделяла, че при застудяване изпитва болки в увредените части на тялото.

Въззивният съд приема за достоверни показанията на свидетеля, тъй като, преценени с всички други събрани по делото доказателства - арг. чл. 172 ГПК, те не са вътрешно противоречиви, житейски логични са, потвърждават се и от останалите събрани по делото доказателства, като субективните възприятия за последиците върху психиката на ищцата и изживените от нея болки и страдания са непосредствени.

От установените по делото фактически обстоятелства се изяснява по безспорен начин механизмът на настъпването на процесното ПТП и наличието на причинно - следствената връзка между него и получените увреждания на пострадалата, довели до претърпените неимуществени вреди.

Относно възражението за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалата:

За да бъде намалено на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД дължимото обезщетение, приносът на пострадалия следва да бъде надлежно релевиран от застрахователя чрез защитно възражение и да бъде доказан по категоричен начин при условията на пълно и главно доказване от страната, която го е въвела. Изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД следва да се основава на доказани по несъмнен начин конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е способствал за вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил неговото настъпване. Намаляване на обезщетението за вреди на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД е допустимо само ако са събрани категорични доказателства, че вредите не биха настъпили или биха били в по-малък обем. Определянето на степента на съпричиняване предполага съпоставяне на поведението на увредения с това на делинквента и отчитане тежестта на допуснатите от всеки нарушения, довели до настъпване на вредоносния резултат, за да бъде установен действителният обем, в който всеки от тях е допринесъл за настъпването на пътното произшествие В този смисъл е съдебната практика, обективирана в решение № 169 от 02.10.2013 г. по т. д. № 1643/12 г. на ВКС, II т. о., решение

№ 16 от 04.02.2014 г. по т. д. № 1858/13 г. на ВКС, I т. о., решение № 117 от 8.07.2014 г. по т. д. № 3540/2013 г. на ВКС, I т. о., решение № 118 от 27.06.2014 г. по т. д. № 3871/2013 г., I т. о. и др. Същевременно само обстоятелството, че пострадалият при ПТП пътник е пътувал в лек автомобил, и че не е ползвал предпазен колан не е достатъчно, за да се приложи разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. В тези случаи намаляването на обезщетението за вреди на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД е допустимо само ако са събрани категорични доказателства, че вредите не биха настъпили или биха били в по-малък обем, ако по време на произшествието пострадалият е ползвал предпазен колан. Тежестта за установяване на тези обстоятелства е върху страната, която твърди, че е налице съпричиняване.

В разглеждания случай по категоричен начин е доказано, че с оглед механизма на произшествието и естеството и естеството на телесните увреждания, поставен предпазен колан не би бил ефективен за предотвратяването им или за получаването на по-леки увреждания. В тази насока въззивният съд кредитира изцяло категоричното заключение на съдебно-медицинската експертиза, изготвено от вещото лице М.. Заключение и допуска възможност травматизацията, да е настъпила и при поставен предпазен колан. Предвид това обосноваване е изводът на първоинстанционния съд, че евентуално нарушение на чл. 137а ЗДвП обективно не би се намерило в причинно-следствена връзка с вредните последици и не е налице основание за приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

Относно размера на дължимото обезщетение:

При определяне размера на обезщетението е необходимо да се отчете начинът на извършването на противоправното деяние, претърпените от пострадалия болки и страдания, вследствие на причинените му травматични увреждания, периодът за пълното възстановяване, неговата възраст, причинените му неудобства и дискомфорт при социални контакти, социално-икономическите условия в страната към момента на настъпване на застрахователното събитие – втората половина на 2017 г., както и високите нормативно определен лимит на обезщетението за настъпили неимуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, независимо от броя на пострадалите лица (арг. чл. 492, т. 1 КЗ - в релевантната редакция на тази правна норма).

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение е заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението.

Въззивният съд приема, че заместващото обезщетение на ищцата за причинените ѝ от противоправното поведение на делинквентна неимуществени вреди е в размер на 17 000 лв. Законодателят е определил висок нормативен максимум на застрахователното обезщетение за причинените от застрахованото лице неимуществени вреди при причиняване на

неимуществени вреди, независимо от броя на пострадалите лица – арг. чл. 492, т. 1 КЗ. Следователно, по този начин той е целял замяната обезщетение да отговаря на действително претърпените болки и страдания. Замяната обезщетение представлява парично право, като неговата обезщетителна функция е насочена към получаване на имуществени блага, чрез които да бъде морално удовлетворен пострадалият, като емоционално да бъдат потиснати изживените неблагоприятни последици от причинените му болки и страдания. В този смисъл съобразно общественно-икономическите условия в страната към момента на настъпване на процесното застрахователно събитие – втората половина на 2017 г., и наложените се морални норми в обществото, самият механизъм на причиняване на увреждането; респ. съобразно съдебната практика справедливият размер за заплащане на замяна обезщетение при подобни травматични увреждания (контузия на дясната половина на гръдния кош /контузия торацис декстри/; контузия и навяхване на шийния отдел на гръбначния стълб /контузия регио цервикалис. дисторзия коли/; увреждане на междупрешленовите дискове в шийния отдел с радикулопатия /дископатия ет радикулопатия цервикалис травматика/), на пострадалата на възраст - 31 години при настъпване на процесното застрахователно събитие, настоящата съдебна инстанция приема, че замяната обезщетение за преживените от ищцата болки и страдания вследствие на настъпилото ПТП е в размер на сумата от 17 000 лв. Апелативният съд, при съобразяване с опитните правила, взема предвид и правнорелевантния факт, че при настъпване на процесното ПТП пострадалата неминуемо е изживяла силен стрес и уплаха. Също така се установява от психиатричната експертиза, че след инцидента ищцата е изпитвала емоционална лабилност, тревожност и интензивно страхово напрежение, представляващи „Адаптационна реакция/Реакция на дезадаптация/“ - Р43.2 по МКБ 10 в границите на „Адаптационно разстройство“, като причинното ѝ функциониране е било нарушено за период от около три месеца.

С оглед на гореизложеното, въззивният съд приема, че замяната обезщетение на ищцата за причинените ѝ неимуществени вреди в резултат от процесното ПТП, възлиза на сумата от 17 000 лв. Тъй като правният извод, до който настоящата съдебна инстанция достига, съвпада изцяло с крайните правни съждения на първоинстанционния съд, въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а обжалваното решение да бъде потвърдено.

По разноските:

При този изход на спора в полза на въззиваемата - ищца следва да се присъдят сторените разноски на основание чл. 78, ал. 3 ГПК във вр. с чл. 273 ГПК поради неоснователната въззивна жалба на ЗД „БУЛ ИНС“ АД. Въззивният съд определя дължимите разноски в минималните размери за адвокатски възнаграждения съгласно Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения и вземайки предвид действителната правна и фактическа сложност на делото.

Воден от изложеното, Апелативен съд – София

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №4908/25.09.2023 г., постановено по гр. д. №7918/2021 г. по описа на Софийски градски съд, в обжалваната част от ЗД „БУЛ ИНС“ АД, с ЕИК 831830482. В останалата част решението, като необжалвано, е влязло в сила.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. с чл. 273 ГПК, чл. 38, ал. 2 ЗА във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от НМРАВ, ЗД „БУЛ ИНС“ АД, с ЕИК 831830482 да заплати на адв. В. О., САК, съдебен адрес: София, ул. “Цар Самуил“ № 38, партер, ап. 2, сумата от 480 лв. с ДДС – за осъществено безплатно процесуално представителство във въззивното производство на П. Н. К..

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____